

MAARO

Romanipoliittisen ohjelman
alueellinen toimeenpano
Mikkeli 2025

MAARO-ohjelma

MAARO-ohjelma on tarkoitettu romanipoliittisen ohjelman ROMPO2 alueellisen toteuttamisen tueksi.

MAARO-ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet johdetaan ROMPO2:sta, mutta ne heijastavat kuitenkin myös kunkin alueen romaniväestön toiveita ja tarpeita sekä olemassa olevaa palvelurakennetta.

MAAROn lähtökohta on alueen ja paikallisen romanityön edistäminen ja kehittäminen.

Paikallisessa romanityössä korostuu poikkihallinnollinen yhteistyö, jossa paikalliset romanit ovat keskiössä.

MAARO-ohjelman laatiminen ja toimeenpano vahvistaa alueellisesti ja paikallisesti romanien ja heitä edustavien järjestöjen ja muiden romanasioissa toimijoiden kuulemista sekä avaa romaneille uusia paikallistason vaikutusmahdollisuuksia heitä itseään koskevissa asioissa.

TL1 Romanien koulutukseen osallistumisen vahvistaminen kaikissa koulutusmuodoissa ja kaikilla koulutustasoilla

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Tiedotetaan koulutuspolkujen mahdollisuuksista ja tuetaan vanhemmuutta	<p>Romanikahvila toimii kokoontumispaikkana; tiedotus, ohjaus ja neuvonta sekä yhdessäoloa.</p> <p>Lisätään tiedotusta erilaisista koulutusmahdollisuuksista, myös korkeakouluopinnoista.</p> <p>Kiinnitetään huomiota erityisesti koulutuksen nivelvaiheisiin.</p> <p>Tiedotetaan romaniperheitä pidennetystä oppivelvollisuudesta.</p>	<p>Mikkelin kaupungin sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>XAMK</p> <p>Etelä-Savon ammattiopisto</p> <p>Otavan Opisto</p> <p>Mikkelin kansalaisopisto</p> <p>Etelä-Savon hyvinvointialue</p> <p>Rom-Mikkeli ry</p> <p>Aluehallintovirasto</p> <p>Itä-Suomen romaniasiain neuvottelukunta</p>

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Perheiden kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen / kehittäminen	<p>Lisätään perheiden kanssa tekemistä romanikahvilan kautta</p> <p>Yhteiset tekemiset lasten ja vanhempien kanssa, esim. peli-illat, retket</p> <p>Infoa ja keskustelua varhaiskasvatushenkilökunnan kanssa</p>	<p>Mikkelin kaupungin sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Rom-Mikkeli ry</p> <p>Luottaen tulevaisuuteen -hanke</p>
Kiinnitetään huomioita nivenvaiheisiin ja identiteetin ja itsetunnon vahvistamiseen.	<p>Tehostetaan romanioppilaiden henkilökohtaista opinto-ohjausta perusopetuksessa.</p> <p>Kahviloissa oleva tuki opiskelijoille "Opiskelupiste", vertaistuki</p>	<p>Luottaen tulevaisuuteen -hanke</p> <p>Rom-Mikkeli ry</p>

TL 2 Ammatillisen osaamisen, työllisyyden, yrittäjyyden ja työmarkkinoille integroitumisen edistäminen

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
<p>Oppisopimuskoulutus ja työharjoittelumahdollisuuksien parantaminen</p> <p>Tiedotetaan nuoria kesätyömahdollisuuksista ja ohjataan hakemaan niitä.</p> <p>Työnantajien tietoisuuden lisääminen romaneista työntekijäpotentiaalina</p>	<p>Selvitetään oppisopimusmahdollisuudet alueella.</p> <p>Yhteistyö kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa</p> <p>Yrittäjävierailut</p> <p>Esimerkkejä onnistuneista työllistymisistä, työllisyystapahtuman järjestäminen</p>	<p>TE-palvelut ja työllisyys Hankkeet</p> <p>Paikalliset yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt</p> <p>Kunnat ja seurakunnat</p> <p>Rom-Mikkeli ry</p> <p>Eri aloille työllistyneet paikalliset romanit</p>

TL 3: Romaniväestön yhdenvertaisen kohtelun ja palvelujen käytön ja niiden vaikuttavuuden edistäminen peruspalveluissa sekä asumisessa

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Ohjauksen ja neuvonnan tehostaminen viranomaisten palveluiden (koulutus-, elinkeino-, asumis-, sosiaali- ja terveyspalveluiden) käytössä	Kannustetaan romaneja osallistumaan ja vaikuttamaan aktiivisesti kaupungin, seurakuntien ja yhdistysten toimintaan Tiedotustilaisuudet kaupungin ja hyvinvointialueen palveluista romanikahviloissa	Etelä-Savon hyvinvointialue Mikkelin kaupungin palvelut Rom-Mikkeli ry Itä-Suomen alueellinen romanasiaian neuvottelukunta
Digitaitojen hyödyntäminen asioinnissa	Digitaitoillat	Rom-Mikkeli ry Otavan Opisto

TL 4: Romanikielen, taiteen ja -kulttuurin säilymisen ja kehittämisen tukeminen

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Romanikielen osaamisen tärkeyden korostaminen romanien keskuudessa	Kansalaisopiston pilotti suunnitteilla romanikielen kurssiksi	Kansalaisopisto
Romanikielen elvytysohjelma, oma ohjelma varhaiskasvatukseen	Esitys kaupungille romanikielen opetuksesta perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa	Itä-Suomen romaniasiain neuvottelukunta
	Tiedottaminen Helsingin yliopiston romanikulttuuri- ja kielikurssista vanhemmille opiskelijoille ja aikuisille	Opetushallituksen romaniväestön koulutusryhmä

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Romanilasten osallistaminen tavoitteelliseen taiteen perusopetukseen	Taiteen perusopetuksen mahdollisuuksien tunnetuksi tekeminen romaniperheissä: erilaisiin taideoppilaitoksiin tutustuminen, kuten musiikki- ja tanssiopisto Musiikkikerho lapsille	Mikkelin kaupungin yleiset kulttuuripalvelut ja museotoimi Nuoriso- ja liikuntatoimi Mikkelin kaupungin opetustoimi Kansalaisopisto Rom-Mikkeli ry
Romanikulttuuritapahtumien ja kurssien järjestäminen	Mikkelin kulttuurin unelmavuosi 2022 mukana oleminen Paikallisen romaniperinteen keruun järjestäminen: esineet, kertomusperinne, perimätieto, valokuvien tallennus Romaniasujen pukuompelukurssit	Itä-Suomen aluehallintovirasto Rom-Mikkeli ry Otavan Opisto

TL 5: Romaniväestön voimaannuttaminen ja osallisuuden vahvistaminen

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Elintapaohjauksen ja hyvinvoinnin edistäminen	<p>Rohkaistaan eri ikäisiä osallistumaan terveyttä edistävään liikuntaan ja panostetaan terveellisen ruokavalion tärkeyteen.</p> <p>Leirien ja erilaisten tapahtumien järjestäminen</p> <p>Sastipe tukke! Terveyttä sinulle -tapahtuma</p>	<p>Luottaen tulevaisuuteen -hanke</p> <p>Elintapaohjaus, terveyteen ja liikuntaan liittyvät toimijat</p> <p>Etelä-Savon hyvinvointialue</p> <p>Suomen romaniyhdistys</p>

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
<p>Mikkelin kaupungin lähidemokratiamallin ja osallisuussuunnitelman toteuttaminen</p> <p>Hyvien väestösuhteiden rakentaminen</p>	<p>Tuetaan aktiivisesti toimivia romanijärjestöjä ja rohkaistaan romaneja osallistumaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen ja omien mielipiteidensä esilletuomiseen.</p> <p>Romanien aktiivinen osallistaminen yhdessä pääväestön kanssa eri yhdistysten toimintaan sekä järjestäjinä että näiden palveluiden käyttäjinä</p>	<p>Seurakunnat ja järjestöt</p> <p>Mikkelin kaupunki</p> <p>Luottaen tulevaisuuteen -hanke</p>

TL 6: Tiedotus, viestintä ja media romanien integraation edistäjänä

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Positiivinen julkisuus	<p>Lisätään romanikulttuurin myönteistä näkyvyyttä eri medioissa some-kanavat huomioiden. Aktiiviset yhteydet eri uutismedioihin (tiedotusvälineet) positiivisen imagon luomiseksi romaneista.</p> <p>Aktiivinen tiedottaminen ja viestintä MAARO -ohjelman sisällöstä ja toimenpiteistä.</p> <p>Vuosittainen IMD International Mikkeli Day</p>	<p>Itä-Suomen alueellinen romanasiaian neuvottelukunta</p> <p>tiedotuskanavat</p> <p>Rom-Mikkeli ry</p> <p>paikalliset yhdistykset</p> <p>seurakunnat</p> <p>Mikkelin kaupunki</p> <p>Otavan Opisto</p>

TL 7: Alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Paikallisen romaniväestön osallisuuden lisääminen eri paikallisissa ja maakunnallisissa toimielimissä, kuten kaupunginhallitus, -valtuusto, lautakunnat, yhdistysten ja yritysten toimielimet ja seurakunnat	<p>Huolehditaan siitä, että romanien ääni kuuluu eri yhteiskunnallisten asioiden hoidossa ja erityisesti asioissa, jotka koskevat läheisesti romaneja itseään.</p> <p>Romanien tulisi saada osallistua heitä koskevien asioiden hoitoon, niin että romanikulttuurin erityispiirteet otettaisiin huomioon eri palveluja suunniteltaessa.</p>	<p>Itä-Suomen alueellinen romaniasiain neuvottelukunta</p> <p>Etelä-Savon hyvinvointialue</p> <p>Rom-Mikkeli ry</p> <p>Hanketoiminta</p> <p>Paikalliset järjestöt ja yhdistykset</p> <p>Mikkelin kaupunki</p> <p>Seurakunnat</p>

TL 8 Kansainvälinen romanityö

Toimenpide	Toteutus	Yhteistyötoimijat
Romanipoliittisen ohjelman Rompo 3 jalkauttaminen	Osallistutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin romaneja hyödyttäviin lähialueen EU-hankkeisiin.	RONK Itä-Suomen alueellinen romanasiaian neuvottelukunta Rom-Mikkeli ry Mikkelin kaupunki

Alueellinen työryhmä:

Janne Blomerus, Luottaen tulevaisuuteen -hanke,
Rom-Mikkeli ry

Harriet Friman, MARTA-hanke

Matti Laitsaari, Mikkelin kaupunki

Tuija Salminen, Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia

Irja Sokka, Etelä-Savon ELY-keskus

Anette Valentin, Rom-Mikkeli ry

Helena Valentin, Itä-Suomen aluehallintoviraston
romanasian suunnittelija

Arja Väänänen, Mikkelin kaupunki

Lähteet:

Huttu Henna (2018): Suomen romanipoliittinen ohjelma
(ROMPO) 2018-2022. STM
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3916-5>

Huttu Henna & Vauhkonen Katja (2019): MAARO-OPAS
Romanipoliittisen ohjelman alueellinen toimeenpano.
STM <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4112-0>

